

Īsziņas

Viļakā un Tilzā veiks aptaujas

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) informē, ka no 5.maija līdz 4.jūnijam VUGD darbinieki dosies uz dzīvokļiem un mājām Viļakas pilsētā un Tilzā, lai veiktu konsultācijas - aptaujas par ugunsdrošību mājoklī.

Izcīna desmit medaļas

Viļakas novada Bērnu un jaunatnes sporta skolas ložu šaušanas izglītojamie 20.-21.aprīlī Latvijas 2018.gada čempionātā vidējā grupā ložu šaušanas sacensībās Tukumā – Dobelē izcīnīja 10 medaļas: Didzis Aleksāns kļuva par četrcārtēju čempionu vingrinājumos ar mazkalibra šauteni 3x20, pneimatisko šauteni PŠ-40, mazkalibra šauteni MŠ-30 un MIXS (jauktā komanda) kopā ar Diānu Dupuži; Arvis Pužulis – pneimatiskā šautene PŠ-40 – 2.vieta, mazkalibra šautene MŠ-3X20 – 3.vieta; Diāna Dupuže - MIXS (jauktā komanda) kopā ar Didzi Aleksānu – 1.vieta, mazkalibra šautene MŠ-30 - 2.vieta, pneimatiskā šautene PŠ-40 – 3.vieta un izpildīta 1.sporta klase; Samanta Jugane - mazkalibra šautene MŠ-30 - 3.vieta. Personīgos rekordus sasniegza Romualds Rēvalds un Gunita Šakina.

Tiekas ar ģenerāli

27.aprīlī Tilzas vidusskolas kolektīvs tikās ar ģenerāli Kārli Krēslīņu un novadnieku, atvaļināto pulkvedi Pēteri Ziemeļi. Klātesošie uzzināja par ģenerāļa bērnības gaitām Sibīrijā, kā arī dāvanā saņēma grāmatu "No lauku puikas līdz ģenerālim", ko rotā K.Krēslīņa novēlējums: "Dodiet cilvēkam mērķi, kura dēļ ir vērts dzīvot, un viņš spēš izdzīvot jebkurā situācijā."

"Prieka tūre" Balvos

Jau trešo reizi Balvu Sporta centrs sadarbībā ar Ilzi Gļaudu un Dagniju Vaickovsku 12.maijā organizē piedzīvojumu un auto orientēšanās sacensības sievietēm "Prieka tūre". Ekipāžā obligāti nepieciešamas 2 dalībnieces – pilote un stūrmane, bet mašīnā drīkst atrasties pasažieres (tikai sievietes). Starta plkst. 12.00 Balvu Valsts ģimnāzijas laukumā, distances aptuvenais garums - 200 km.

Valsts svētkos atklās skvēru

Dāvana Balviem. Rit balvenieši kļūs par vienu skvēru bagātāki. Pagājušās nedēļas nogalē SIA "Tako SD" meistari Vitālijs Peļņa un Māris Aleškevičs uzsāka jaunā pieminekļa uzstādīšanu (foto), un, kā viņi solīja, intriga saglabāsies līdz pēdējam brīdim: "Tikai 4.maijā varēs baudīt galarezultātu." Tēlnieks V.Peļņa mūspusē pazīstams arī kā pieminekļu, kas veltīti Latgales keramiķim Pēterim Ušpelim un literātam Antonam Slišānam, autors. Taujāts, kur gūst idejas, V.Peļņa atklāja, ka vizijas autors piemineklim Balvos ir prāvests Mārtiņš Klušs. "Man tikai atlika padomāt par kompozīciju, krāsu salikumiem un citām specifiskām lietām." Arī M.Aleškevičs lepojas, ka pielicis roku pieminekļa tapšanā. "Būs skaisti," viņš nešaubās.

Edgars Gabranovs

Šodien Balvu Novada muzejā atklāj izstādi "Antons Rimovičs: Dievam un Cilvēkam", bet Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas gadadienā atklās arī Balvu miesta dibinātāja Antona Rimoviča nosauktajā vārdā jaunizveidoto skvēru Ezera ielā 22.

Svētku pasākumi 4.maijā Balvos būs veltīti gan Latvijas simtgadei, gan garīdznieka un koka tēlnieka Antona Rimoviča piemiņai. Tie sāksies plkst. 11.00 ar Svēto Misi Balvu Romas katoļu baznīcā un plkst. 12.30 ar svinīgu Antona Rimoviča skvēra atklāšanu. Atgādinām, ka ideja godināt A.Rimoviču nāca no jau mūžībā aizgājušā Tilzas draudzes prāvesta Alberta Budžes, kurš ieteica nosaukt kādu no Balvu ielām ne tikai Latvijā, bet ārvalstīs pazīstamā garīdznieka vārdā. A.Rimoviču par Balvu miestīņa dibinātāju ir nosaucis Benedikts Skrinda, kurš to

apraksta savās hronikās. Garīdznieks A.Rimovičs Balvos kalpojis no 1897. līdz 1914.gadam. Viņš baznīcā koka grīdas vietā salika akmens flīzes, salaboja jumtu, uzlika jaunu dzelzs krustu. Lielo altāri viņš pārveidoja pēc Viļņas Ostrobramas Dievmātes altāra parauga. Pārveidoja arī abus sānu altārus gotiskā stilā. Tie bija nelieli: vienā - kokā griezts Jēzus sirds tēls, otrā – Svētais Jāzeps. Baznīcā tika ielikts jauns dievgalds, kuru izgriezta no Romūktu upes dūņām izvilktā ozola, izgriezta arī daudzas figūras un kokgriezumus. Altāra būvei un kokgriezumu veidošanai prāvests ataicināja no Lietuvas kokgriezēju Ananaiti. Kokgriezēja darbs iepatīkās arī pašam prāvestam un viņš pakāpeniski apguva šo mākslu, kurai palika uzticīgs līdz kapa malai. 1912.gadā prāvests Balvu baznīcai nopirka ērģeles. Tika izgatavoti jauni liturģiskie tēpi. Tāpat prāvests veica arī aktīvu saimniecisko darbību. Sākot jau ar 1902.gadu pamazām apkārt Balvu baznīcai veidojās Balvu miests. 1914.gadā zemes robežu lietā viņš sastrīdējies ar vietējo muižnieku un A.Rimovičam Balvus nācās atstāt.

Foto - E. Gabranovs

Nākamajā adugunī

- **Maize – latviešu spēka avots**
Skolās svin Baltā galdauta svētkus
- **Novadniece paliek uzticīga sportam**
Baiba Bukša - Latvijas čempione volejbolā

"Līderes kods" Balvos.

3. lpp.

Lauku sētā.

12. lpp.

Līdz LATVIJAS simtgadei 198 dienas!

Nedēļas jautājums

Zinaida Logina

Kur un kā plānojat pavadīt Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienu - 4.maiju?

EGIJA no Litenes: -Man darbs ir Rīgā, bet brīvdienās ciemojos pie vecākiem Litenē. Latvijas svētkos kopā ar jaunāko brāli Eduardu dosimies uz tematisko izklaides parku "Avārijas Brigāde", kas atrodas starp Koknesi un Ogrī. Tur ir spēļu pilsētiņa, dinosaurus taka, leļļu taka. Parkā būs pieejama virvju trase bērniem, velokarti, lecamspilvens, ūdensspilvens un citas mazākas izklaides.

GINTS no Rigas: -Brīvdienās ciemojos pie vecākiem Viļākā, bet tieši 4. maijā man iekrīt maiņa darbā - strādāju par iespiedēju SIA "PMG". Mēs drukājam visus izdevniecības "Santa" žurnālus un veicam vēl daudz citus pasūtījuma darbus. Sieva droši vien rosīsies pa mājām vai dosies uz Rīgu, lai baudītu svētku noskaņu. Tieši - kur, tas vēl jāpalasa un jāpadomā.

TERĒZIJA no Kubuliem: -Dzīvoju personīgajā mājā, tāpēc svētku dienu veltīšu dārza darbiem - pārstādišu orhidejas, veidošu puķu dobi. Man ir daudz rožu, ļoti patīk lillijas, to sīpolus pārku Balvu tirgū no paziņām. Meitas ar ģimenēm, mazbērniem, kuri ciemojās iepriekšējās brīvdienās, jau būs prom, tāpēc svētku galdu klāsim abi ar vīru. Protams, ar baltu galdsegu. Arī karogs svētkos noteikti plīvos.

SABĪNE, pārdevēja veikalā "Liars": - Tā kā pavasaris ir mednieku un makšķernieku sezona un veikalā iegriežas daudz pircēju, šajā dienā es būšu darbā. Kad man ir brīvdiena, patīk rosināt virtuvē un pagatavot ko garšīgu. Pēc darba 4.maijā mājās noteikti uzklāšu baltu galdautu, lai ir noskaņa, bet to, kā šī diena pagājusi Latvijā, vakarā paskatīšos televīzijā un datorā.

SVETLANA, zobārste Balvos: - Ar ģimeni brauksim uz laukiem, tie mums ir Krasnogorkā. Ja būs labs un saulains laiks, cepsim šašlikus un galdu klāsim ārā, brīvā dabā. Ja līs, pie balti klāta galda sēdīsimies istabā. Uz svētku pasākumiem kaut kur tālāk doties nesanāks, jo 19.aprīlī mūsu ģimenē ienāca trešais dēliņš.

MANA NEDĒĻA

Nedēļas sākumā intensīvi strādāju pie jaunās mājas. Otrdien stādījām ābelītes, plūmes un ķiršus, bet vakarā devos uz Gulbeni, kur metinājam kvadraciklu. Valsts svētkos sagatavosim tehniku, lai dotos uz lielākajām motokrosa sacensībām Latvijā (5. un 6.maijā Aizputē), kur tiksies visi Baltijā ātrākie motosportisti, tostarp Lauris Eizāns. Viņš šogad sacensībās piedalās ar lielo klases motociklu un pirmo gadu startēs gan Amatieru, gan Kvadri Open klasē, kas ir pati ātrākā un titulētākā klase. Šīm sacensībām esam nopietni gatavojušies - divas dienas aizvadīti treniņi Aizputē un viena diena Šauļu mototrasē, kur notiks Lietuvas čempionāta 2.posms. Gribu visiem atgādināt, ka Viļākā, "Baltā Brieža" mototrasē, sacensības notiks 7.jūlijā, kas skaitīsies ne vien Latvijas čempionāts, bet arī apvienotais Igaunijas čempionāts motokrosā. Tādējādi, iespējams, redzēsim lielu sportistu skaitu un spraigas cīņas visas dienas garumā. Gaidīsim jūsu atbalstu trasē!

ERIKS EIZĀNS, SIA "Auto Kruīzs", MK "Motokruīzs" valdes loceklis

No vēstulēm

Nav jāsedz kopējā ūdenssaimniecības izmaksas

Lai iedzīvotāji par ūdenssaimniecības pakalpojumiem - ūdensapgādi un kanalizāciju - maksātu atbilstoši faktiski izmantotajam apjomam, ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem jāveic ēkas kopējā ūdens patēriņa uzskaites mērierīču uzstādīšana. Savukārt ēku īpašniekiem ir jānodrošina speciāla vieta vai telpa ūdenssaimniecības pakalpojumu mērierīces uzstādīšanai, piemēram, ēkas pagrabā vai tai piederošajā teritorijā. Izdevumi par šīs ierīces uzstādīšanu un nomaiņu jāsedz ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējam. Jāuzsver, ka visiem iedzīvotājiem nav jābūvē skatāka vai cita īpaša būve vietā, kur no centralizētajiem ūdensapgādes vai kanalizācijas tīkliem atzarojas pievads uz konkrēto ēku. Praksē risinājumi var būt katrai ēkai atšķirīgi, ņemot vērā nekustamā īpašuma specifiku. Tāpēc pakalpojumu lietotājiem ar iestādi vai komersantu, kas konkrētajai ēkai sniedz ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, jāvienojas par to, kur ir iespējams ierīkot komercuzskaites mērāparāta mezglu. Var būt gadījumi, kad iedzīvotājiem nekādi papildu izdevumi neradīsies, tāpat kā gadījumi, kad mezglu var būt nepieciešams atsevišķi izbūvēt.

Lielākoties par centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu atbild pakalpojumu sniedzējs, bet par ēku iekšējo ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem un pievadiem - īpašuma lietotājs vai īpašnieks. Likumi pieļauj komercuzskaites mērāparāta mezgla izbūvi ārpus piederības robežas. Tas nozīmē,

ka komercuzskaites mērāparāta mezglu var ierīkot arī privātpašniekam piederošā ēkā, piemēram, tās pagrabā. Mezglam ir jābūt vietā, kur pakalpojumu sniedzējs varētu tai piekļūt pārbaudes, remonta, mērāparāta nomaiņas u.tml. nolūkos, arī iepriekš vienojoties ar īpašuma lietotāju vai īpašnieku.

Vienlaikus atzīmējam, ka ūdenssaimniecības pakalpojuma likums stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī. Tas paredz pārejas periodu komercuzskaites mērāparātu mezglu izbūvei līdz 2020.gada 1.janvārim. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija aicinās Latvijas ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācijas biedrus un citus ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējus skaidrot iedzīvotājiem informāciju par mērierīču mezglu izveidi.

LAURA JANSONE, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Sabiedrisko attiecību nodaļas speciāliste

Par viltus bāriņtiesu darbinieku vizītēm

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas (VBTAI) rīcībā nonākusi informācija par gadījumu, kad pie ģimenes ar bērniem, kura nav un nekad nav bijusi bāriņtiesas un sociālo dienestu redzeslokā, automašīnā bez atpazīšanas zīmēm ieradusies vairākas personas un ar viltu iekļuvušas ģimenes dzīvesvietā. Savu apmeklējumu personas pamatojušas ar to, ka saņemtu informāciju par bērnu tiesību aizsardzības pārkāpumiem konkrētajā ģimenē. Minētās personas uzdevušas par citas pašvaldības bāriņ-

Lasītāji!

Kļūstiet arī par rakstītājiem, jo visas jūsu vēstules katra mēneša beigās tiks izvērtētas un mūsu prāt labākā saņems redakcijas pārsteiguma balvu. Ielāgojiet, ka balvas saņemt varēs tikai tie rakstītāji, kuru vārdus mēs zināsim - tāpēc nerakstiet anonīmas vēstules.

tiesas, sociālā dienesta un policijas darbiniekiem, kuriem ir pienākums apsekot un noskaidrot ģimeņu dzīves apstākļus. Ģimenes uzticību radijīs tas, ka viena no personām bijusi tērpusies policijas formas tērpā.

VBTAI vērs sabiedrības uzmanību, ka pašvaldības darbinieki (bāriņtiesu, sociālā dienesta, pašvaldības policija) var darboties tikai savas administratīvās teritorijas robežās. Aicinām ikvienu, pirms ielaist savā mājoklī pašvaldības darbiniekus, prasīt:

1. pašvaldības darbiniekam uzrādīt dienesta apliecību;
2. piefiksēt minēto personu vārdus, uzvārdus.

Aizdomu gadījumā VBTAI lūdz fiksēt arī automašīnas valsts numura zīmi, personu izskatu un nekavējoties par to ziņot Valsts policijai.

TAIVO TRAMS

Sūtiet mums vēstules arī elektroniski: vaduguns@apollo.lv

Automātiskais atbildētājs
64520961

Hallo!

Daudzi balvenieši 1.maijā devās strādāt nevis savos mazdārziņos, bet uz talku labiekārtot Rimoviča skvēru. Kāda zvanītāja pauda prieku par čaklajiem balveniešiem un lūdza atgādināt, ka ideja godināt Rimoviču nāca no nu jau mūžībā aizgājušā Tilžas draudzes prāvesta Alberta Budžes, bet Antonu Rimoviču par Balvu miestīņa dibinātāju ir nosaucis Benedikts Skrinda.

"Bija prieks jūsu avīzē palasīt latgalisko tekstu, prieks, ka ir Latgales diena. Esmu cilvēks gados, īsts latgaliēts, ar dzimtas saknēm Rēzeknē. Taču man vieglāk lasīt bija, kad uz 'o' burta

lika garumzīmi, bet tagad tā vietā raksta 'uo'. Agrāk rakstīja Jōns, tagad Juons. Bet nekas, ka tikai valoda dzīvo, ka tikai ir, kas to lieto, tāpēc visu cieņu baltinaviēšiem un visiem, kuri runā latgaliski," savu attieksmi pauda kungs no Viļakas. Viņš piebilda, ka padomju laikā latgaliešu rakstus aizliedza, tos stingri ierobežoja, toties vācu laikā - ļoti atbalstīja.

"Žēl, ka cilvēkiem ar sludinājuma palīdzību "Vadugunī" nepaziņoja, ka 1.maijā strādās Balvu tirgus. Mēs, pārdevēji, veltī gaidījām cilvēkus, un tie nedaudzie pircēji teica, ka arī viņi iepirkties devušies nezīnot - tirgus būs ciet vai atvērts," ziņoja

balveniete, kura tirgū iegādājusies puķu stādīņus kapiem.

Laikraksta lasītāji aicina kultūras darbiniekus informēt, kad un kur notiks Maija dziedājumi pie krucifiksiem. "Neesmu nekādās biedrībās, vairs neēju uz saļmu dziedājumiem, bet kādu reizi gribētu piedalīties dziedātājiem pie ceļmalas krustiņiem. Esmu no Viļakas puses, zinu, ka dziedātājus kopā sauc Aldis Pušpurs. Īsti vienai sēdēt un dziedāt negribas, tāpēc par dziedājumiem ceru uzzināt ar sludinājumu palīdzību avīzē," aicināja pensionāre no Viļakas novada.

“Līderes kods” Balvos

Ceļojums vērtību pasaulē

26.aprīli Balvos viesojās biedrība “Līdere”, kas apvieno Latvijas sievietes - uzņēmējas. Iniciatīvas “Līderes kods” mērķis ir noskaidrot sievietes - uzņēmējas spēka formulu, vērtību, dzīves un darba pamatvērtību kodu, un aktualizēt pamatvērtību nozīmi valsts un uzņēmējdarbības izaugsmē. Balvi ir jau sestais novads, kurā ciemojas biedrības “Līdere” sievietes.

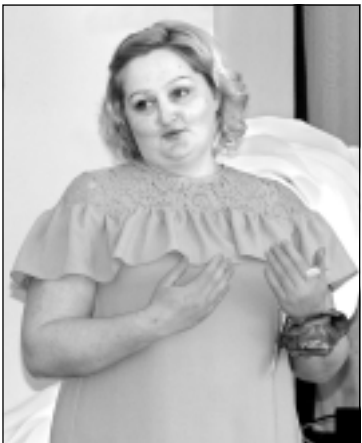
Katram mums ir sava pieredze un savi priekšstati par notikumiem, lietām, cilvēkiem, arī par to, kas ir vērtības. Tomēr esam par pozitīvu pasaules redzējumu, par pārmaiņām, lielu devu brīvības, jaunām zināšanām un mērķtiecību. Dzīve pierādījusi, ka līderisma iemaņas nepieciešamas ikvienam, tāpēc tikšanās Balvos ar sievietēm līderēm vēlreiz jāva saprast, ka veiksmīgs līderis prot saskaņot un realizēt savas un citu cilvēku vērtības.

Biedrības “Līdere” priekšsēdētājas vietniece MĀRĪTE ŠPERBERGA, atklājot pasākumu Balvu muižā, teica, ka sešpadsmit gadus dzīvojuši un strādājuši šajā pilsētā, tāpēc katrs satiktais cilvēks dzīvē atstājis kādus iespaidus: “Ciemojoties dažādos Latvijas novados, iegūstam daudz vērtīgu atziņu. Kāda jauna uzņēmēja Cēsīs tā arī teica,- nevajag vakaros sēdēt pie televizora. Ja cilvēks ļoti daudz strādā, tad agri vai vēl veiksme atnāks. Kurā brīdī pamostas līdere katrā sievietē? Kad ar aizrautību gatavo vakariņas, brokastis, ravē dārzu, slauc govīs. Jā, tieši tā, jo sievietē līdere pamostas līdz ar brīdi, kad ir pieņemts lēmums kaut ko darīt, nevis sēdēt, gulēt vai pīkstēt un meklēt attaisnojumu un atrunas, kāpēc nevar, bet mēģināt. Mēģināt un, ja neizdodas, mēģināt vēlreiz un vēlreiz.” Balvu novada domes priekšsēdētājs Aigars Pušpurs vēlēja sievietēm izdošanos darbā, personīgajā dzīvē, būt uzņēmīgām un šarmantām piebilstot, ka vīrieši sirdi to prot novērtēt, ja arī reizēm skaļi nepasaka. Savukārt M.Šperberga aicināja katru no piecām Balvu novada izvirzītajām sievietēm - uzņēmējām pastāstīt, kādas ir viņu dzīves vērtības.

Cieņa, ģimene un cilvēka dzīvība

VELGAS KRASIŅAS uzņēmums dibināts 2012.gadā un atrodas Balvu pilsētā. Darbības sfēra - ziedu tirdzniecība un floristika. Velgas radītie ziedu pušķi aizceļo arī uz kaimiņu novadiem, viņas klientu loks ir ļoti plašs, jo darbs un prece izceļas ar kvalitāti. Velga Krastiņa ir radoša un elastīga savā darbā – “Ziedu Laumiņā” spēj radīt ziedu kompozīcijas visdažādākajām vajadzībām, jo izprot klienta vēlmes un vajadzības. Uzņēmums ik gadu sniedz atbalstu rīkotajos pasākumos Balvos – “Mīs un Mīsters Balvi”, kā arī “Gada balva uzņēmējdarbībā”. 2014.gadā ieguvusi titulu “Labs pārdevējs 2014.gadā”.

VELGA KRASIŅA:

- Mana vislielākā vērtība ir mana ģimene - vīrs, bērni, radi un visi pārējie cilvēki. Liela vērtība ir cieņa. Vispirms pret sevi. Ja es cieniņu sevi un laiku, kas man ir dots, es cieniņu visu pārējo. Saskarsmē cienu vienkāršību. Ejot pa pilsētu, satieku cilvēkus, un mani iedvesmo viņu smaidi un sveiciens. Un kas var būt vērtīgāks par cilvēka dzīvību? Manā darbā jādarina ne tikai priecīgi

svētku pušķi, bet arī sēru vainagi. Un tas ir smagi. Lēni braucot mājās, es domāju,- nav svarīgi, kādā mašīnā tu brauc, kāda modeļa telefonu lieto. Svarīgi, ka esi vesels un dzīvs, ka tevi gaida mājās.

Velga pastāstīja, kādi ir viņas mīļākie ziedi, kā savā veikalā acīm aplāsta katru puķīti, kā ik pušķi darina ar mīlestību. Viņa nezina, kuram vairāk vajag apskāvienu - pašai vai klientam. Kurš jūt vairāk pozitīvu emociju - klients, kurš viņai atnesis brokastis, vai pati, tās baudot. Velga zina, ka labākā dāvana ir tā, ka cilvēki tevi un tavu darbu novērtē.

Foto - Z.Logina

Līderes Balvos. Balvu novada izvirzītās sievietes - uzņēmējas kopā ar biedrības “Līdere” biedrēm Anitu Viļumu, Mārīti Šperbergu, Māru Špicbergu, Janu Zubricku, Diānu Kalēju un Zandu Raciborsku. Valdes priekšsēdētāja Aiva Viksna savu stāstu par biedrību un vēlējumu Balvu sievietēm bija atsūtījusi video ierakstā. “Biedrības “Līdere” mērķis bija, ir un būs mentoringa kustības ieviešana, attīstīšana un veicināšana Latvijā un ārpus tās, sievietes uzņēmējas gara spēcīgāšana, sievietes līdzdalība sabiedriskos procesos un sociāli atbildīgas uzņēmējdarbības veicināšana. “Līderes kods” dodas un dosies uz katru Latvijas novadu, lai ieklausītos, saklausītu, ieraudzītu Latvijas uzņēmējas, ar kurām novadā lepojas. Uzņēmējas, kurām ir savas vērtības un kuras tās ievieš savos uzņēmumos. Mēs allaž priecājamies par ziedu, taču ziedēšanas spēks ir sēklā. Tajā ir šis atjaunošanās kods. Sēkla iztur salu, plūdus, un atkal pavasarī uzdzied jauns zieds. Un tieši tādas esam mēs - līderes. Un tieši tādas ir Latvijas sievietes - smaidošas, dzirkstošām acīm, enerģijas pilnas. Lai arī ikdienā ir dažādas situācijas, viņas noskurinās un atkal iet tālāk. Latvijas lepnums ir Latvijas sievietes,” teica Aiva Viksna.

Dzimtā vieta, vīrs, bērni un mazbērni

Zemnieku saimniecība “Priedītes” Vecilžas pagastā nodarbojas ar piena lopkopību un audzē graudus. Tur darbojas īpašniece IVETA PRIEDĪTE kopā ar savu vīru un ģimeni. Viņi ir cilvēki, kuri visu panākuši ar neatlaidīgu darbu un milzīgu pacietību. Saimnieki te ieradusies 90.gadu sākumā no Lielvārdes, pamazām iedzīvojušies. Iveta pazīstama kā jostu audēja, laba un aktīva mamma saviem bērniem. Apņēmības, enerģijas pilna un idejām bagāta. 2012.gadā Ivetai un Guntim Priedīšiem piešķirts Balvu novada domes Atzinības raksts par ētisko un tikumisko vērtību uzturēšanu ģimenē un sadzīvē.

IVETA PRIEDĪTE:

-Vēl tagad atceros, kā jūlijā, kad nopirkām manu vecāku mājas, lai sāktu saimniekot, smaržoja liepas, ziedēja āboliņš. Mājas bija tukšas. Tā mēs sākām. Es teikšu, ka vērtība ir šī vieta, kur dzīvoju jau septītajā paaudzē. Tad vērtība noteikti ir mans vīrs Guntis. Smejos, ka viņš ir galva un es - kakls, kas to galvu groza. Man ir idejas, un vīrs palīdz tās realizēt. Mana vērtība ir mani seši bērni un mazbērni - pati smeju, ka gan pagājušā, gan šī gadsimta bērni. Zinu, kam paliks mantojums pēc mums, jo te dzīvo un strādā vecākā dēla Kristapa ģimene. Savulaik, ciemojoties pie vecmamma un redzot visus lauku darbus un dubļus, teicu, ka nemūžam uz laukiem dzīvot nenāksu. Uz to vecmamma atbildēja,- nešplauj akā, no kuras dzersi. Un viņai bija taisnība. Saimniecību izveidot bija grūti, mēs smagi strādājām.

Iveta auž tautiskās jostas, un brīžos, kad pēc tām ir lielāks pieprasījums, pie stellēm sēstas trīs sievas - krustmāte, pati un krustmātes meita. Auž arī Lielvārdes jostas, kas ir vispieprasītākās. Saimniecībā Priedīšu ģimene nodarbojas ar piena lopkopību un audzē graudus.

Iveta auž tautiskās jostas, un brīžos, kad pēc tām ir lielāks pieprasījums, pie stellēm sēstas trīs sievas - krustmāte, pati un krustmātes meita. Auž arī Lielvārdes jostas, kas ir vispieprasītākās. Saimniecībā Priedīšu ģimene nodarbojas ar piena lopkopību un audzē graudus.

Iedvesma radīt, rūpēties par ģimeni

ELĪNA KAĻVA pēc studijām un pieredzes apgūšanas Rīgā atgriezusies dzimtajos Balvos, kur izveidojusi ģimeni un jau kopš 2013.gada attīsta savu uzņēmumu reklāmas un mārketinga jomā. SIA “Amati projekts” ir mūsdienīgs uzņēmums, kas arvien vēl pilnveidojas. Viņi sniedz dažādus pakalpojumus: lielformāta druku, tipogrāfijas pakalpojumus, dizainu un maketēšanu, dažādu suvenīru un apģērbu apdruku, kā arī energoaudita un projektēšanas pakalpojumus. Pateicoties dalībai Lauku atbalsta dienesta projektos, uzņēmuma rīcībā ir modernas iekārtas, kas palīdz attīstīties un paplašināt piedāvātā pakalpojuma klāstu. Biedrība “Latvijas Zaļā kustība” piešķirusi Atzinības rakstu “Balvu rajona partnerības” izvirzītajam SIA “Amati projekts” īstenotajam projektam “Mazbudžeta mārketingu un energoaudita, un projektēšanas pakalpojumi Ziemeļlatgalē” par ieguldījumu energoefektivitātes veicināšanā.

ELĪNA KAĻVA:

-Man ir svarīga iedvesma. Iedvesma radīt, pierādīt sevi, ar iedvesmu zīmēt, izveidot ko jaunu, ar iedvesmu rūpēties par ģimeni. Ja ir iedvesma, var izdarīt daudz vairāk. Nebūšu oriģināla, arī mana vērtība ir ģimene - vīrs un bērni. Kopā darām visus mājas darbus, kad vīram ir laiks, viņš pieskata bērņus, kamēr es strādāju. Liela vērtība ir cieņa, cieņa pret sadarbības partneriem, visiem

klientiem.

Elīna atzina, ka jau kopš studiju laikiem zinājusi, ka būs uzņēmēja. Šeit ir brīva telpa viņas projektiem, radītajām precēm, un konkurence viņu nebaida. Uzsākt uzņēmējdarbību tieši šeit viņu uzdrošināja tukšums no šāda veida pakalpojumiem. Viņa biznesu uzsākusi ar maziem līdzekļiem un tagad ir gandarīta, ka dara to, kas patīk. Viņas uzņēmumā jau ir divi darbinieki. Elīna uzskata, ka klientam vienmēr ir taisnība.

* Sākums 3.lpp.

Augsts pašvērtējums un mīlestība

Bērzipiliete GUNA TŪMIŅA ir atsaucīga, darbīga, enerģiska, aktīva, sportiska, aizrautīga ceļotāja, dzīvesgudra sieviete. Pēc profesijas - agronome. Darbojas savā ģimenes uzņēmumā, veic grāmatvedības darbu "SIA Lazdas" (kokapstrādes uzņēmums), kurā bija 20 darbinieki un kas darbojās līdz 2015. gadam, kā arī zemnieku saimniecībā "Lazdiņi", kas nodarbojas ar graudkopību, apstrādā 200 ha zemes un kurā strādā 5 darbinieki. Ar Gunas ieceri realizēti vairāk nekā 10 dažādi projekti, kuru rezultātā saimniecība izveidojusi ievērojamu lauksaimniecības tehnikas parku, uzcelti angāri, kaltes, uzlabota ražošanas teritorija. Tūmiņu ģimene izveidojusi paraugsaimniecību, kur uzņemt viesus, tūristus, iekopusi skaistu, ainaviski gaumīgu vidi ap dzīvojamo māju un saimniecības ēkām. Izveidots liels ābeļdārzs. Guna uzņem tūristus, veic gides funkcijas, rīko maizes cepšanas meistardarbnīcas tūristiem. Guna iesaistās arī Bēržu baznīcas apzaļumošanas darbos. Pie Bēržu draudzes mājas ierīkotas gaumīgas puķu dobes, tūju dzīvzogs un košumkrūmu stādījumi. Tūmiņu ģimene ar finansiāliem līdzekļiem atbalsta dažādas kultūras un izglītības aktivitātes. Ģimene sponsorējusi Bēržu draudzes mājas celtniecību, ērģeļu atjaunošanu Bēržu baznīcā un citus projektus. 2012. gadā Tūmiņu ģimene savā saimniecībā uzņēmusi Valsts prezidentu Andri Bērziņu.

GUNA TŪMIŅA:

-Ienākot no Kurzemes Latgalē, atklāju, ka latgalieši par daudz čīkst, neprot sevi novērtēt. Pa šiem gadiem esmu iepazīsusi latgaliešu dabu un zīnu, ka arī Latgalē cilvēki var ļoti daudz izdarīt. Pats galvenais cilvēkam ir viņa pašvērtējums, pašcieņa. Par sevi ir jābūt augstākās domās, lai kā uzskata citi. Svarīga vērtība ir zināšanas, jo tās nepieciešamas ikvienā jomā, tas ir pamatu pamats visai dzīvei. Kā trešo vērtību minēju mīlestību pret ģimeni, jebkuru darbu, ko dari, līdz cilvēkiem, arī savu Dzimteni. Tas ir mūsu pamatu pamats.

Guna, atbildot uz jautājumiem, atklāja, ka darbs ir arī viņas hobiji un viņa sevi var salīdzināt ar ābeli. Guna slēpo kalnos, pa mežiem, vasarā - ar ūdensslēpēm, un šis sporta veids ir mīļākais. Viņa tic, ka nākamā paaudze būs gudra, stipra un augstu turēs savu vērtību skalu. Lai tikai būtu gudra valdība, kas visu ievada pareizās sliedēs.

Ticība Dievam un saviem cilvēkiem

Uzņēmums SIA "Sendza DZ" darbojas jau kopš 1998. gada, ir lielākais ēdināšanas uzņēmums Balvu novadā, kā arī viens no lielākajiem tuvākajā apkārtnē. DZINTRAI SPRUDZĀNEI pieder arī lieltirgotava un veikals Balvos, veikali Bērzkalnē, Briēžuciemā. Viņas uzņēmums sniedz ēdināšanas pakalpojumus Balvu pamatskolā, Balvu Profesionālajā un vispārīgglītojošajā vidusskolā, kā arī pansionātā "Balvi". SIA "Sendza DZ" nodarbojas arī ar izbraukuma ēdināšanu. Vairākus gadus piedalās ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšanā 15. augustā Aglonā. Arī pašvaldība sadarbojas ar Dzintru, organizējot uzņēmēju balli, novada svētkus, uzņemot ciemiņus.

DZINTRA SPRUDZĀNE:

-Mana ģimene ir viena no lielākajām vērtībām. Es nāku no mazas tautas, bet no lielas ģimenes. Nāku no sešu bērnu ģimenes. Mēs visi esam palikuši uzticīgi Balviem, esam šīs vietas patrioti gan ikdienā, gan brīvajā laikā. Svarīga vieta manā dzīvē ir Dievam, jo es jau kopš bērnības esmu gājusi baznīcā. Pašlaik aktīvi darbojos draudzē. Kopā ar kolektīvu braucu uz Aglonu un klāju galdus bīskapiem, prāvestiem un visām amatpersonām. Trešā vērtība ir mans darbs. Mana vērtība ir mani cilvēki, mans kolektīvs - vairāk nekā 50 cilvēki.

Dzintra atzina, ka viņai ir svarīgi, lai cilvēki nekrauvu mugursomas un nedotos uz ārzemēm, lai cilvēkiem ir iespēja naudu nopelnīt tepat. Svarīgi, lai viņi justos vajadzīgi līdz cilvēkiem ar savām zināšanām un prasmēm.

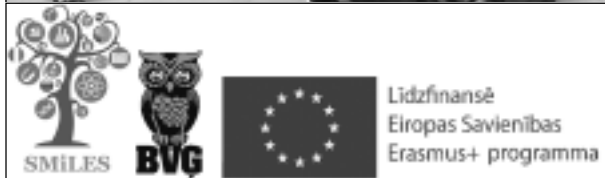
"Sirmgalvis sacīja klātesošajiem: salieciet savas nūjas kopā pa divām, pa trim un tad mēģiniet salauzt uz pusēm. Nevienš nevarēja to izdarīt. Sirmgalvis smaidīja: mēs esam tik stipri, kad stāvam blakus otram cilvēkam. Kad mēs esam kopā ar citiem, mūs nevar salauzt," ar šādu atziņu klātesošās sievietes iepazīstināja Mārīte Šperberga. "Jūs jau esat līdres, visas, kas te atnākušas, jo arī nākšana uz tikšanos ir vēlme iesaistīties, dalīties. Dalīties pieredzē un sajūtās. Dalīties savās vērtībās, tajās, kas ir tikai jūsējās, kuras nevar ne aizdot, ne aizņemt, ne uzdāvināt, ne nopirkt. Tās ir jūsējās! Uzņēmīgās, stiprās, sirdsgudrās Latvijas un Balvu patriotes, mīlestības pilnās, atbildīgās, tik dažādās un tik ļoti svarīgās Balvu novadam, arī jums katrai ir savs stāsts, katrai citādāks, tāpēc tik krāšņa ir šī savdabīgā cilvēku pasaule," pēc pasākuma sveicienus visām sievietēm sūtīja novadniece Mārīte Šperberga. Noslēgumā visas sievietes, iepazīstinot ar sevi un savām vērtībām, tās uzrakstīja uz lapiņām, ko ielika "Līdres koda" bankā.

Erasmus+ projekts

Balvu Valsts ģimnāzijas skolotāji un skolēni viesojas Turcijā

Laika posmā no 15. līdz 20. aprīlim trīs Balvu Valsts ģimnāzijas 11. b klases skolnieces Dārija Semjonova, Laura Berne un Paula Paidere, kā arī četras skolotājas - projekta koordinatore Irīna Krivošejeva, direktores vietniece Ināra Konivale, matemātikas skolotāja Irēna Baltiņa un fizikas skolotāja Ārita Andrejeva piedalījās Erasmus+ programmas 2. pamatdarbības projekta "Effective Methods for Strengthening the Learning Process in Teaching Science" ietvaros mācību/mācīšanās/mācīšanas aktivitātēs Turcijā, Mersinā, MDTO MESLEKI VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ (partnerskola, Jūras profesionālā vidusskola). Mersina ir pilsēta Vidusjūras krastā Turcijas dienvidos.

Pirmdien, 16. aprīlī, notika izzinoša ekskursija skolā, matemātikas spēles skolēniem un prezentācija par "Fatih" projektu. Jūras profesionālā vidusskola ir mūsdienīgi aprīkota, nodrošināta ar jaunākajām tehnoloģijām, ir kuģa imitācijas telpas. Projekta "Fatih" ietvaros katrs kabinets ir aprīkots ar interaktīvajām tāfelēm, skolēni strādā ar planšetdatoriem, kuros ir pieejamas e-grāmatas. Papildus e-grāmatām planšetdatori ietver klases nodarbības, skaņas, animācijas un grafiku. Gan skolotājiem, gan studentiem ir ierobežota piekļuve citām tīmekļa vietnēm. Projektu pilnībā izstrādājuši turku inženieri, tajā ir ieguldīti 18 miljoni dolāru un plāno ieguldīt vēl 10 miljonus. Guvām iespēju izbaudīt turku nacionālos ēdienus, jo skolas kolektīvs šīs dienas pusdienās piedāvāja tos izgaršot. Turku virtuve ir pazīstama kā viena no labākajām pasaulē. Tā ir īpaša ar daudzveidīgām receptēm, dabīgo sastāvdaļu izmantošanu, bagāta ar smaržu un garšu buketi, tāpēc tiek uzskatīta par vienu no trim labākajām virtuvēm pasaulē. To, ka izglītībai pievērs lielu uzmanību un tajā iegulda finansiālos līdzekļus, sapratām otrdien, apmeklējot Tarsus profesionālo vidusskolu un Tarsus Amerikas koledžu. Koledža dibināta 1888. gadā. Tā ir Turcijas desmit labāko skolu sarakstā pēc absolventu panākumiem visā pasaulē. Divi koledžas skolēni stāstīja par saviem veiksmīgi īstenotajiem projektiem. Tarsus profesionālajā vidusskolā mācās 500 skolēni, skola piedāvā apgūt dažādas nozares/virzienus: pārtikas, metāla un mašīnu tehnoloģijas, mēbeļu projektēšanas, elektrības un elektronikas. Skolā ir mūsdienīgi aprīkotas laboratorijas, kurās notika meistarklases gan skolēniem, gan skolotājiem; siltumnīcas,

kurās skolēni mācās audzēt un kopt augļus un dārzeņus; mēbeļu ražošanas cehs, kurā ir ražotas visas skolas mēbeles, plaša bibliotēka, gaitenī un klases. Trešdien apmeklējām Zinātnes un Mākslas centru (Bilsem), kur aktīvi darbojamies, izmantojot QR kodus jeb divdimensiju svitrkodus, ko plaši izmanto, lai informāciju pārnestu jaunākās paaudzes mobilajos telefonos vai citās mobilajās ierīcēs. Šis centrs ir sabiedriskā iestāde talantīgiem un apdāvinātiem bērniem no 8 līdz 18 gadu vecumam. Bērniem ir īpaša izglītības programma, neformālā pieeja mācībās un izglītībā. Pēcpusdienā guvām priekšstatu par Turcijas kultūru, apmeklējot Mersinas Lielo mošeju, Grieķu pareizticīgo baznīcu, Jūrmieciņas un arheoloģijas muzeju. Ceturtdiena bija projekta nozīmīgākā diena, jo piedalījāmies partnerskolas ikgadējā pasākumā "Science Fair". Zinātņu izstādē "Science Fair" skolēni prezentēja savus zinātniskā projekta rezultātus ziņojuma, reklāmas stenda vai modeļu veidā. Šogad apmeklētājiem prezentēja 20 projektus par zinātņi, matemātiku un tehnoloģijām. Skolēni šos projektus veica mācību stundu laikā visa gada garumā. Šī ikgadējā izstāde ir nozīmīga, jo motivē skolēnus iepazīt zinātņi, māca dalīties gan ar izstrādātajiem projektiem, gan ar idejām ar

citiem skolēniem, vecākiem un cilvēkiem, kas apmeklēja izstādi. Balvu Valsts ģimnāzijas skolēni un projektā iesaistītās partnerskolas no Lietuvas, Portugāles un Itālijas arī prezentēja savās izglītības iestādēs realizētos projektus. Pēc svinīgā pasākuma aktīvi iesaistījāmies turku tradicionālajās dejās un sportiskajās aktivitātēs. Dienas izskaņā skolēniem notika aizraujoša nodarbība robotikā. Noslēguma dienā, 20. aprīlī, apmeklējām mūsdienīgu Tehnoparku. Turcijas Tehnoloģiju attīstības fonds ir Turcijas pirmā publiskā un privātā sektora finansētās programmas vadītājs, lai atbalstītu privātā sektora pētniecības un attīstības, un tehnoloģiju inovāciju projektus. Mēs iepazīsāmies ar vienu no projektiem - dronu, kas var pacelt gaisā līdz 68 kilogramiem. Nākotnē šādus dronus plāno izmantot preču transportēšanai. Atvadu vakariņās saņēmām medaļas par dalību "ScienceFair" un sertifikātus par dalību ietermiņa mācību aktivitātēs. Patikami bija vērot skolēnu laimīgās sejas, jo viņi ieguva jaunus iespaidus, zināšanas un draugus. Bija grūti atvadīties no kolēģiem, ar kuriem sadarbojamies un esam sadraudzējušies šo divu gadu garumā, jo šī bija pēdējā ietermiņa mācību aktivitāte projekta ietvaros. Turcijā guvām pozitīvas emocijas, patikamies iespaidus, izbaudījām turku viesmīlību, šīs zemes krāšņumu, iepazīsām kultūru, tradīcijas un bijām kopā ar atvērtiem, komunikabliem cilvēkiem.

IRĪNA KRIVOŠEJEVA, Balvu Valsts ģimnāzijas angļu valodas skolotāja, projekta koordinatore

* Apmaksāts Lappusi sagatavoja Z. Logina

Diskutē par mazo skolu likteni

Slēgtas skolas = slēgti ciemi?!

Kā tas būs - dzīvot pašiem bez savas skolas? Kā tas ietekmēs vietējo cilvēku dzīvi un kāda izvērtīsies tālākā Viļakas novada attīstība? Uz šiem un daudziem citiem jautājumiem pagājušo piektdien, 27.aprīlī, Upītes tautas namā atbildes mēģināja rast radio raidījuma "Krustpunktā" vadītājas, kuras uz tikšanos aicināja novada atbildīgās amatpersonas, vietējos iedzīvotājus un citus interesentus.

Šī gada 12.februārī Viļakas novada domes deputāti pieņēma lēmumu slēgt Upītes pamatskolu. Pašvaldībai šis lēmums nenāca viegli un tā pieņemšana nenotika vienā dienā. Šobrīd, 2018.gadā, no visām novada izglītības iestādēm Upītes pamatskola ir trešā, kurai deputāti parakstījuši spriedumu. 2013.gadā tās bija Mežvidu un Kupravas pamatskolas, kuras savos pagastos bija vienīgās skolas. "Visus šos gadus Šķilbēnu pagastam bija tas pluss, ka viena otrai blakus 6 kilometru attālumā pastāvēja divas izglītības iestādes - Upītes pamatskola un Rekasas vidusskola. 6 kilometri nav liels attālums, tur kursēs autobuss un viss būs kārtībā. Taču es domāju, ka cilvēki neaizplūdis no šejienes, jo te viss notiks - Upītē ir kultūras nams, nemateriālais kultūras centrs, interešu izglītība. Te viss notiek un notiks - tā ir mūsu pašvaldības un mana personīgā pārliecība," teica Viļakas novada domes priekšsēdētāja vietniece Sarmīte Šaicāne.

Pastāvēs, kas pārvērtīsies

Vieniem ziņa par skolas slēgšanu bija kā zibens spēriens no skaidrām debesīm, savukārt citi atzina, ka šādam pavērsienam bija gatavi. Skolotāja SANDRA BUKŠA atklāja, ka ar bažām dzīvojuši jau 20 gadus, jo bērnu skaits samazinājās un skolai nauda bija tikai izdzīvošanai, ne attīstībai. "Un tas bija tikai loģiski, ka agri vai vēlu šis brīdis pienāks. Arī pati esmu mācījusies šeit, Upītes pamatskolu absolvējuši mani 3 bērni un tagad mācās mazā audzumeitiņā. Drīzumā pašiem būs jādomā, ko darīt, jo paliekam bez darba, iztikas, jādomā, kur laist mācīt bērnus. No otras puses saprotu, - arī mēs, saimniekojot savās mājās, domājam, kas ir izdevīgi, kas nav," pārdomās dalījās pedagoģe.

Upītes pamatskolas direktore SVETLANA BUKOVSKA pastāstīja, ka šobrīd skolā mācās 35 bērni, taču tā nav bijis vienmēr - izglītības iestāde piedzīvojusi arī labākus laikus. Piemēram, 2003.gadā Upītes skolā bija ap 70 bērnu, vēlāk ap 60, bet gadu no gada izglītojamo skaits tomēr samazinās. "Tas viss ir likumsakarīgi. Samazinās iedzīvotāju, jauno ģimeņu skaits, līdz ar to arī skolēnu kļūst mazāk. Šogad tie ir 35 bērni, nākamajā mācību gadā jau ap 20. Ar tādu skolēnu skaitu skola pastāvēt nevar," secināja direktore. Savukārt Viļakas novada domes deputāts, Upītes tautas nama vadītājs un piecu bērnu tēvs ANDRIS SLIŠĀNS ir pārliecināts, ka risinājums būtu izglītības apguve citā formātā. Viņam ir savs redzējums, kā tas varētu notikt: "Kā teicis Rainis? Pastāvēs, kas pārvērtīsies. Ja mēs mainīsimies, varam dzīvot, tādēļ nav tā, ka šobrīd ir tas kritiskais brīdis, kad skola jāslēdz." A.Slišāns uzskata, ka mācības varētu notikt alternatīvā formā, līdzīgi kā brīvā skolā, kur bērni mācās nevis klasēs, kā ierasts, bet saimēs.

Ideja ir, bet vai iedzīvināma?

Positīvi alternatīvu pieeju mācībām vērtē arī skolas vecāku pulciņa pārstāve MĀRĪTE SLIŠĀNE, kura pirms pāris gadiem Upītē atgriezās no Rīgas. "Gribēju bērnus skolot mazā skolīnā, kur katram būtu individuāla pieeja, tieši tādēļ ziņa, ka Upītes pamatskolu slēgs, nedodot iespēju reorganizēties un mainīties, bija ļoti sāpīga," teica M.Slišāne. Viņai oponenta SARMĪTE ŠAICĀNE, kura atgādina, ka vēl 2016.gadā domes administrācija un deputāti devās uz novada skolām, lai izrunātu problēmas un apspriestu, kā tās pastāvēs nākotnē: "Jau toreiz ar skolas direktori un Andri Slišānu bija saruna par alternatīvu pieeju. Nonācām pat tiktāl, ka teicām, - mēs to atbalstām. Braucam, skatāmies, kā tas notiek citur, mēģinām veidot alternatīvu vai privātskolu. Taču tad tas viss apstājās." Kādēļ tas tā notika? To atgādina Andris Slišāns: "Ja jau runājam, tad sakām taisnību. Tas bija vēlēšanu gads. Notika sarunas ar vadību, izglītības pārvaldi, un toreiz viņi teica, ka līdz vēlēšanām neko nedarīs, jo nevajag kacināt cilvēkus. Bet pēc vēlēšanām atnāca lēmums skolu slēgt."

Lai vai kā, izglītojamo vecāki ir vienprātīgi - jo tuvāk skola mājām, jo labāk. "Mani bērni ir mazi - viena meita pirmklasniece, otra četrgadniece. Ja skolā kaut kas atgadās, skolotājas zvana, un es varu aizskriet. Tāds gadījums ir bijis. Taču, ja meitenes mācīsies tālāk no mājām, es to nevarēšu izdarīt. Turklāt bērni

Trūkst vienotas valstiskas pieejas. Pēc diskusijas tās viesi un klātesošie secināja, ka valstī trūkst vienotas pieejas un skatījuma uz notiekošajiem procesiem. Iespējams, tas ir arī viens no iemesliem, kādēļ slēdz skolas un lauki izmirst...

būs emocionāli saguruši no braukāšanas uz skolu rītos un vakaros. Viņiem tas būs smagi," ir pārliecināta M.Slišāne.

Jāvadās pēc principa - kā labāk bērnam

Skolu tīkla optimizācija ir nopietns jautājums, kas skar ne vien Viļakas, bet arī apkārtnējos novadus. To apliecināja arī Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes vadītāja, deputāte INTA KAĻVA, kura norādīja, ka šajā situācijā jāiziet tikai no vienas pozīcijas - kā labāk bērnam! "Zināmā mērā izglītība laukos zaudē tādēļ, ka pašvaldības nespēj vairs vienas pašas ieguldīt milzīgus līdzekļus. Mūsu novadā šobrīd reorganizēta Krišjāņu filiāle, kura atrodas 18km attālumā no jebkuras tuvākās skolas ar neizbraucamu valsts ceļu, kurš bija slēgts. Ko tad mēs gribam ar šo izglītību? Vai mēs gribam, lai bērns klasē mācās viens pats? Un tad šos visus faktus liekam kopā un domājam - kā bērnam labāk. Svarīgi, lai ikviens mūsu bērns ir gudrs, konkurētspējīgs pasaulē, valstī un mūsu pagastā," uzskata I.Kaļva.

Satraukumu par izglītības jomā notiekošajām pārmaiņām puda arī Baltinavas novada vidusskolas direktors IMANTS SLIŠĀNS, kurš aktualizēja jautājumu par skolām austrumu pierobežā. Izglītības likums paredz, ka līdz 9.klasei valsts nenosaka skolēnu skaitu klasē, jo tas ir pašvaldības kompetencē. Savukārt pagājušajā gadā izglītības likumu grozīja un pieņēma lēmumu, ka turpmāk vidusskolas posmā Ministru kabinētam tomēr būs tiesības noteikt skolēnu skaitu. "Šie MK noteikumi vēl tiks pieņemti, taču jau tagad esam daudz runājuši par to, lai pierobežas skolās noteiktu īpašus kritērijus. Baltinavas novada deputāti attiecīgajām instancēm nosūtīja iesniegumu-vēstuli, kurā lūdza austrumu pierobežā šo kritēriju noteikt mazāku - nevis 20, bet 8 skolēni klasē," informēja direktors.

Nebūs cilvēku, nekas nenotiks

Visā Latvijā skolu optimizācijas programma notiek līdzīgi - tiek slēgtas mazās lauku skolas, kā rezultātā daudzas jaunās ģimenes spiestas doties projām un meklēt izglītības iestādes pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai. Taču kas jā dara un kam jānotiek, lai jaunie atgrieztos tur, kur dzimuši un auguši? Sava redzējuma par to bija Latgales plānošanas reģiona pārstāvim VLADISLAVAM STANKEVIČAM, kurš uzsvera, ka šobrīd jāpieņem lēmumi, kas rosinātu vietējos iedzīvotājus vairāk iesaistīties uzņēmējdarbībā. "Labā prakse ir Viļakas novadā, kur notiek konkursi uzņēmēju biznesa idejām. Daļu no skolu slēgšanā ietaupītās naudas varētu novirzīt šim mērķim un gadā piešķirt trīs balvas pa 10 tūkstošiem eiro katram. Tas būtu pieklājīgs atspēriens, lai izveidotu mazo biznesu," pārliecināts V.Stankevičs.

Savukārt vietējais iedzīvotājs RENĀRS KORNEJS akcentēja citu problēmu - uzņēmējiem uz vietas trūkst darbaroku: "Cilvēkiem jāpārceļas, lai viņi šeit paliek un dzīvo. Ja viņi nebūs, nekas nenotiks." Daļēji tam piekrīt arī Inta Kaļva, kura ir pārliecināta, ka šobrīd daudzi jaunie nāk atpakaļ uz reģionu, bet viņus neapmierina minimālā alga. Tātad uzņēmējiem jādomā par lielāku atalgojumu. "Sakām, ka jāaizslēdz skola tāpēc, ka nav uzņēmējdarbības, vai otrādi - uzņēmējdarbības nav tādēļ, ka nav mazo skolu? Reģioni attīstās nevienlīdzīgi, mums šobrīd ir viss, bet nav ko mācīt. Un vēl skumjāk, ka, aizslēdzot skolu, neredzam nekādu lielo ekonomiju. Būs jāvadā bērni - tie ir transporta izdevumi, tad vēl internāta, ēdināšanas, savstarpējo norēķinu izmaksas. Paskaitot varbūt pat sanāk lielāki mīnusi... Bet ko darīt? Atcerēties - lai ieguvējs ir bērns," atgādina arī Balvu novada deputāte. Savukārt Andris Slišāns, atbildot uz teikto

Jāstiprina pierobeža. Baltinavas vidusskolas direktora Imanta Slišāna pārliecība: "Ja gribam, lai austrumu robeža ir stipra, pierobežā jāiegulda nauda. Pierobežai jābūt apdzīvotai, ar sakārtotu infrastruktūru, ar valsts un pašvaldību iestāžu tīklu. Tas nepieciešams mūsu valsts drošībai ES austrumu pierobežā. Tāpēc arī prasām īpašus kritērijus vidusskolas posmā klašu atvēršanai. Un nevar visu rēķināt tikai matemātiski. Piemēram, kas ir liela vai maza skola? Baltinavas vidusskola, salīdzinot ar Upītes, ir liela, bet, ja to salīdzina ar Rīgas skolām, tad dažās skolēnu skaits ir lielāks nekā iedzīvotāju skaits visā mūsu novadā. Tā rēķinot var aizdomāties, vai mūsu valsts ir ekonomiski izdevīga, ja tā ir tik maziņa? Cik dārgi ir uzturēt Saeimu, ministrijas, valdību? Iedomāties, mūsu ir mazāk nekā 2 miljoni, Vācijā iedzīvotāju skaits ir vairāk nekā 80 miljoni. Kāds var pajautāt, kāpēc jūs uzturat tik neekonomisku valsti? Tā domāt ir politiski bīstami."

par darbinieku trūkumu, norādīja, ka vietējiem atrast darbu nav nekādu problēmu: "Ja jūs te atradīsiet cilvēku, kuram problēmas atrast darbu, es viņam samaksāšu par to. Un par mazajam algām arī nav taisnība. Piemēram, Šķilbēnu pagastā vidējā alga (nerunāju par pašvaldību) ir vismaz divas reizes lielāka par minimālo."

Valdība vienu pēc otras isteno reformas izglītības, veselības nozarē un daudzās citās jomās, taču tai pat laikā nepamet sajūta, ka šīs lietas netiek skatītas kopsakarībā. A.Slišāns to salīdzināja ar deķi, kuru katrs velk uz savu pusi, nedomājot, kā jūtas tas, kurš atrodas, piemēram, pa vidu vai malā. "Tieši tādēļ arī esam nonākuši tiktāl. Drīzumā par Lauku Atbalsta dienesta piešķirto naudu Upītē taisīs divus ceļus, bet tai pašā laikā slēgs skolu. Kā tas iet kopā? Tāpat notiek visā valstī," ir pārliecināts deputāts. Arī Inta Kaļva ir vienprātīgi, ka valstiskā mērogā trūkst vienota redzējuma: "Jau sen runājam par nodokļu pieeju koeficientiem - jo tālāk no Rīgas, jo lielāks koeficients, taču mūs nedzird gadiem. Palasot Nacionālo attīstības plānu, skaidrs, ka stratēģiskā pieeja nav ņemta vērā. Skolu reorganizācijai, tīklu sakārtošanai jāiet kopā ar ceļu sakārtošanu, taču tā diemžēl tas nenotiek. Lauki atstāti pabērna lomā, tie izmirst..."

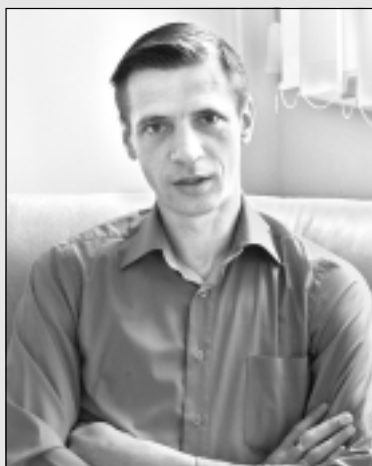
Diskusijā izskanēja vairāki svarīgi jautājumi, kas skar vietējos iedzīvotāju dzīvi, sadzīvi, iztikšanu un turpmāko nākotni. Taču viens jau tagad ir skaidrs - mazās Upītes pamatskolas liktenis jau izlemts. Šī gada 1.septembrī Viļakas novadā būs par vienu skolu mazāk.

Lappusi sagatavoja S.Karavoičika

Ekspresintervija

Gardi smejas katru dienu

SANDIS PUKS, Balvu novada domes deputāts

Vai viegli būt Balvu novada domes deputātam?

-Uzņemoties deputāta pienākumus, jāapzinās, ka esi kļuvis atbildīgs ne tikai par saviem līdzcilvēkiem – ģimeni, draugiem, kolēģiem, bet arī par daudzu cilvēku labklājību. Tādēļ, pildot deputāta pienākumus, jāreķinās, ka esi publiska persona. Iedzīvotāji paļaujas, ka darīsi visu, lai uzlabotu viņu dzīves apstākļus - jāuzklausa iedzīvotāju sūdzības, priekšlikumi, ierosinājumi, piemēram, jautājumos par ceļa remontu, bērnu rotaļu laukuma izveidi un citas lietas, un jāspēj tās atrisināt. Domes deputāta darbs man rada gandarījumu, pateicības vārdi par atrisinātu iedzīvotājiem svarīgu jautājumu

sagādā prieku. Jaunajiem censoņiem, kuri vēlas kļūt par deputātiem, novēlu, lai izdodas! Aicinu apmeklēt domes sēdes, kur var iepazīties ar jautājumiem, kurus skatām, un to izskatīšanas gaitu.

Kas ir politika?

-Politika neapšaubāmi ir kompromisu māksla. Ne visas labas idejas tiek atbalstītas, ja neesi koalīcijā. Savukārt, ja esi koalīcijā, jāpiekāpjas jautājumos, kuru risināšanā redzi citas iespējas – labāku risinājumu.

Pēc izglītības esat jurists. Kas ir tā "sāls" jurista darbā?

-Jurista darbā liela nozīme ir loģikas, psiholoģijas, paredzēšanas/risku apzināšanas spējām un izteiksmes līdzekļiem, jo pie viena un tā paša rezultāta var nonākt dažādos ceļos, un, atkarībā no izvēles, arī rezultāts var būt viskvalitatīvākais. Jurista darbā piesaista katras situācijas jeb rebusu risināšana. Apzinu risināmo situāciju, to risināšanas veidus, otras puses stiprās un vājās puses, riskus katram no ceļiem, sastādu dokumentu, kur svarīgi tas, cik liels vārdu krājums piemīt, kā arī tas, kā šos vārdus sakārto. Tādējādi ar vieniem un tiem pašiem vārdiem var sastādīt dokumentu, kas rezultējas ar negatīvu vai pozitīvu rezultātu.

Vai Jūsos mīt piedzīvojumu meklētāja gars?

-Piedzīvojumi padara dzīvi daudz interesantāku, taču neesmu pārgalvīgu piedzīvojumu piekritējs. Nākotnē vēlētos atkārtot ceļojumus, kur nekas iepriekš nav saplānots – braukt uz valsti un tur uz vietas meklēt naktsmitni, apskates objektus. Savulaik šāds ceļojums deva adrenalīnu, piešķīra jaunas nokrāsas vietai, kuru apmeklēju, un šķita emocijām vispiesātinātākais.

Vai mēdzat eksperimentēt virtuvē?

-Diemžēl virtuvē nevaru pārspēt sieviņu, tāpēc ēdiena gatavošana ir viņas pārziņā. Ēdienu ziņā neesmu izvēlīgs, bet no karbonādes neatteiktos. Savukārt rīta kafija palīdz uzsākt jaunu dienu, kad tiek saplānotas arī dienas gaitas.

Kas Jūs spēj visvairāk nokaitināt?

-Cilvēki, kuriem piemīt primitīva domāšana, taču pašnovērtējumā šie cilvēki ir pacēlušies sevi pāri citiem un nerēķinās ar viņiem.

Ko labprāt uzdāvinātu pats sev?

-Ceļojumu.

Par ko pēdējo reizi gardi smējāties?

-Manuprāt, gardi smejos katru dienu. Patīk ironizēt, izspēlēt dažādus jokus, tāpēc ikdienā bieži vien izveidojas komiskas situācijas, par kurām nevar nesmierties.

Vai ticat mistiskām lietām?

-Mistiskām lietām ticu, ja tā var teikt, no reliģijas viedokļa. Esmu piedzīvojis neizskaidrojamu lietu - Dieva brīnumu. Proti, pēc patiesām un sirdsemocionālām neskaitāmām lūgšanām tiku sadzirdēts, un notikums, kuram neizbēgami bija jānotiek, nenotika.

Iedomājieties šādu situāciju: ejat pie ielu, pie Jums piebrauc autovadītājs ekskluzīvā, dārgā automašīnā un lūdz iedot divus eiro. Kāda būs Jūsu reakcija?

-Man piemīt laba īpašība – psiholoģisko portretu sastādīšana, proti, ātri nosaku cilvēka patiesumu vai savtīgas intereses. Dzīvē gadās dažādas situācijas, tādēļ, ja visi priekšnoteikumi un intuīcija liecinās, ka autovadītājs ir paties, naudu iedošu. Līdzīgi bijis, kad dzīvoju Rīgā. Pēc tam man cilvēks patiesām pārskaitīja naudu atpakaļ.

Kāda rakstura īpašības visvairāk novērtējat daļā dzimuma pārstāvēs?

-Labsirdību, patiesumu, gādīgumu, pedantiskumu.

Kādi ir Jūsu vaļasprieki?

-Volejbols gan vasarā, gan ziemā. Iespēju robežās nodarbojos arī ar citiem sporta veidiem – futbolu, badmintonu, novusu, dambreti, šahu. Gandarījumu rodu brīvā laika pavadīšanā ar bērniem pie dabas, sēņojot.

Kāda varētu būt Balvu pilsētas un visas Latvijas nākotne pēc 50 gadiem?

-Šeit nu velkas pelēki mākoņi pār nākotnes vizijām. Ļoti ceru uz jauno politikas paaudzi, kura spēš saglabāt Balvus kā apdzīvotu vietu pilsētas, nevis ciema statusā. Pie esošajiem izvirzītajiem mērķiem, plānošanas un ilgtermiņa skatījuma no valsts un pašvaldības vadības puses nekas labs nav gaidāms, jo uz doto brīdi Balvos iedzīvotāju vienmērīgu skaitu ar nelielu samazinājumu nodrošina iedzīvotāji no citām novada apdzīvotām vietām. Taču tādējādi šie pagasti arī paliek mazapdzīvotāki. Tā tas neturpināsies ilgi, un pagastu iedzīvotāju resursi Balvu pilsētas iedzīvotāju skaita nodrošināšanā izzīkst. Tādējādi paredzams straujš iedzīvotāju skaita kritums, kā arī vidējā vecuma strauja palielināšanās.

Kurpīšu valstībā

Gulbenes novada Daukstu pagasta “Dekteru” mājās saimnieko JOLANTA KUPROVSKA ar ģimeni. Tajās atrodas ne tikai senlietu ekspozīcija, bet arī kurpīšu kolekcija, kas, visticamāk, ir lielākā visā Latvijā. Kolekcijai dots vārds “Brīnumzeme”. Ari tās stāsts sākas gluži kā pasakā. Pirms vairākiem gadiem raksta galvenās varones vīrs Jolantai par godu viena gada kāzu jubilejai uzdāvināja kristāla kurpīti, klāt dāvanai pierakstot vārdus: “Kristāla kurpīte Pelnrušķītei!” Kopš tā brīža pagājis teju ceturtdaļgadsimts – 24 gadi, un tagad Jolanta var lepoties teju ar 1000 kolekcijas kurpītēm!

Protams, kristāla kurpīte ir pati īpašākā no visas kurpīšu kolekcijas, kurai atvēlēta goda vieta. “Sākot strādāt skolā Staķos, vairākiem kolēģiem bija dažādas kolekcijas – gan pūces, gan raganas. Pēc saņemtas dāvanas no vīra – kristāla kurpītes - arī man pamazām sāka veidoties kolekcija, kad draugi, kolēģi un paziņas svētkos regulāri sāka dāvināt kurpes. Vienubrīd to jau bija sakrājies tik daudz, ka teicu: “Pietiek! Man vairs nav tās kur likt! Savukārt 2015. gadā kurpīšu kolekcijai pārtapa vēl krietni nopietnākā un oficiālākā nodarbē - ar projekta palīdzību un iesaistot jauniešus kolekcija savas mājvietas atrada piemējamā klētī, kurai dots vārds “Brīnumzeme,” stāsta Jolanta.

Apskatīt ne tikai kurpīšu kolekciju, bet arī blakus piemājas ēkā esošās senlietas katru gadu dodas daudzi tūristi – ne tikai no visas Latvijas, bet arī ārzemēm. Pēdējā tūristu grupa no ārvalstīm bija no Norvēģijas. Protams, apmeklētāji, ieraugot lielo kurpīšu skaitu, ir pārsteigti un jautā, vai tiešām vienkopus var savākt tik daudz suvenīru kurpīšu izskatā? Turklāt, gluži tāpat kā tūristi, arī kurpītes uz Jolantas ģimenes mājām gadu gaitā atceļojušas no dažādām pasaules valstīm. Kolekcijā ērti iekārtojušās gan kurpītes no Latvijas, gan arī no Krievijas pilsētas Sanktpēterburgas, Turcijas, Baltkrievijas, Itālijas, Uzbekistānas, Gruzijas, ASV un daudzām citām valstīm. Tāpat jāpiebilst, ka teju visas kurpītes, ar dažiem izņēmumiem, ir dekoratīvas, kuras lieliski iederētos ikvienā dizainā, un tās izgatavotas no dažādiem materiāliem – stikla, māla, koka, auduma, kristāla, pat zelta, sudraba un citiem. “Jāteic, daļa kurpīšu maksā ne mazu naudu. Bijuši arī gadījumi, kad, aizbraucot uz kādu valsti vai tepat Latvijā, nākas secināt, ka kurpīti nemaz nevaru atļauties nopirkt! Tomēr tādēļ plinti krūmos gan nemetu. Šādās reizēs vai nu sagaidu algas dienu, citkārt kāds mani apsteidz un noskatīto kurpīti uzdāvina, bet dažkārt kurpītes vietā nopērku vismaz kartiņu, uz kuras attēlotas kurpītes,” ar smaīdu seją stāsta kurpīšu kolekcionāre.

Jolanta piebilst, ka kurpīšu kolekciju plānots papildināt un pilnveidot arī turpmāk. Piemēram, dotajā brīdī kurpīšu ir tik daudz, ka ir ideja nākotnē kolekcijai atvēlētas telpas paplašināt. Protams, ja vien vīram nebūs iebildumu... “Pašos kolekcijas pirmsākumos kurpītes atradās mājā – tās bija novietotas plauktos un sekcijās, pēc tam arī kastēs. Vienubrīd vīrs pateica, ka nu gan pietiek – to kurpīšu nūdien jau ir par daudz! Savukārt es kādā citā reizē atbildēju, ka, tāpat kā vīrs ar ironiju skatās uz manām kurpītēm,

es ar tikpat lielu ironiju attiecos pret viņa rāģiem! Lieta tāda, ka vīrs un jaunākais dēls ir kaislīgi mednieki un piemājas ēkā izveidota arī ragu kolekcija. Turklāt ar vīru esam arī aizrautīgi sportisti un piedalījušies pilnīgi visos mednieku festivāla “Minhauzens” pasākumos. Tikai trijās festivāla sacensībās esam palikuši ārpus labāko sešinieka,” ar sirsniņu smaīdu seją stāsta Jolanta un aicina ikvienu apmeklēt un iepazīt “Dekteru” mājās izveidotās kolekcijas.

Gredzens ar kurpīti. Kolekcijā ir visdažādāko izmēru kurpītes, arī pavisam maziņas. Attēlā redzamais kolekcijas eksemplārs īpašs ne tikai ar to, ka kurpīte rotā gredzenu, bet tas tapis Rīgā, kuru speciāli Jolantas kolekcijai izgatavojuši rotkaļi.

Kurpīšu netrūkst! Attēlā redzama tikai daļa no kurpīšu kolekcijas.

“Brīnumzemē”

Kristāla kurpīte. Attēlā redzamā kristāla kurpīte, kuru Jolantai uzdāvināja vīrs ar uzrakstītiem vārdiem: “Kristāla kurpīte Pelnušķītei”, ir kurpīšu kolekcijas galvenā vaininiece. Pateicoties tai, sākas kolekcija, kurā tagad ir aptuveni tūkstotis kurpīšu.

Teju simts gadus veci apavi. Kolekcijā ir arī apavi, kuriem ir sena vēsture. Attēlā redzams viens no tādiem, kuru Jolantas kolekcijai ziedoja paziņa (ar tiem staigājis viņa vectēvs 1921.gadā).

Par zābaciņiem uzraksta pasaku. Vienu no Jolantas kurpīšu kolekcijas izstādēm Gulbenes muzejā apmeklēja arī kāda rakstniece. Iepazīstoties ar kolekciju, viņa īpašu vērību pievērsa attēlā redzamajiem sarkanajiem gumijas zābaciņiem. Par godu tiem rakstniece uzrakstīja pasaku ar nosaukumu “Pasaka par nepaklausīgajiem zābaciņiem”.

Pašas rokām darinātas kurpītes. Attēlā redzamās filca kurpītes Jolanta izveidoja pašas spēkiem. Kolekcionāre smejojot gan atzīst, ka tas nūdien nebija viegli un vismaz pagaidām tās ir vienīgās pašas rokām darinātas kurpītes.

Brīvbrīdi sagatavoja A.Ločmelis

CILVĒK ZIŅAS

Atmiņas un emocijas par Balviem un cilvēkiem

Māriete Šperberga, esot Balvos kopā ar biedrību “Lidere”, atzina, ka piedzīvo savādas un interesantas sajūtas, ierodoties pilsētā pēc 21 gada prombūtnes. Šeit viņa pēc augstskolas nostrādājusi 16 gadus. “Balvos būt ir krietni vien citādāk, nekā ar

“Lideres kodu” ierasties Iecavā, Cēsīs vai citur. Balvu kods jau ir ierakstīts pārāk personīgi. Arī ar šo ēku. Ne tikai tāpēc, ka te mācījušies mani bērni, ne tikai tāpēc, ka te daudz unikālu lietu ar Kultūras fonda kopu un Balvu teātri saistīts. Vēl atceros, ka šajā zālē tikāmi ar unikālo dejojāju Viju Vētru, kura vienreiz gadā vasarā ierodas Latvijā, parasti Rīgā. Mums izdevās viņu atvilināt līdz Balviem. V.Vētra daudz runā par vērtībām, un katrs teikums ir tā vērts, lai tajā ieklausītos. Vērtība ir katrs cilvēks. Zinu, - pat tad, ja mēs gadiem neesam tikušies, satiktie cilvēki ir ierakstījušies manī. Jā, arī jūs, balvenieši, esat kopā ar mani ikdienā, kopā ejot pārgājienā kalnos vai purva takās, pilsētas parkos un citur. Jo te iegūtās vērtības var pazust tikai līdz ar mani,” vēstījumu balveniešiem nodeva Māriete Šperberga. Viņa strādāja uzņēmumā “Balvu Vaduguns”, bet tagad ir biedrības “Latvijas Būvinženieru savienība” valdes locekle, žurnāla “Būvinženieris” un mājaslapas www.buvinzenierusavieniba.lv galvenā redaktore.

Naurim patīk makšķerēt

Aprīlis Balvos nav iedomājams bez ikgadējās Bibliotēku nakts, kad neierastā laikā un veidā Balvu Centrālā bibliotēka rīko “Bibliotēku nakts 2018” pasākumu. Šī gada tēma bija veltīta Ojāram Vācietim un viņa 85 gadu jubilejas piemiņai. Bērnu un jauniešu lasītavas vecākā bibliotekāre Evita Arule smeja, ka, gatavojoties Bibliotēku naktij, viņa ar dēlu Kristiānu savā diži pat zvejojuši zivis. “Izvilkmām divas karpas, ievietojām stikla traukā, lai bērniem būtu interesantāk. Un tiešām mazajiem lasītājiem zivtiņas patika apbrīnot,” secina E.Arule. Bērni kopā ar vecākiem varēja iepazīt zivis, kuru nosaukumus zināja makšķernieki Aldis Voits un Ēriks Tučs, sacensties makšķerēšanā ar magnētiņiem, kā arī pielairot makšķernieka tērpu. Tas izdevās pat Naurim Sorokinam (foto), kurš atzina, ka viņam patīk makšķerēt, bet, lai tērps derētu, vēl nāksies paaugties.

NEDĒĻAS CITĀTS

“Ja naudas daudzumu mēritu kaudzītēs, man būtu bedrite...”

(No divu sieviešu sarunas)

Redakcija atvainojas visiem, kurus “Cilvēkziņas” aizvainojušas vai aizvainos

Laukus sētas rosība

Piena banka atkal vaļā

Zeme zaļo, pumpuri veras, asni lien uz augšu - pavasaris dara brīnumus. Taču laukos augsne vēl pārmitra, vietām pavisam slapja, lai gan uzkalnus un sausākās vietas mūspuses lauksaimnieki izlases veidā jau sēj. Lauku sētā darba netrūkst nevienā gadalaikā, un čaklām saimniecēm viss iet no rokas - aug, zaļo un arī kūti sprīņo. Ciemojāties Medņevas pagasta Aizpurves ciemā, mājvietā "Santas" pie SKAIDRĪTES ŠAICĀNES.

Saimniecībā apsaimnieko 20 hektāru platību, no kuriem sešus apsēj ar graudaugiem. Zeme vēl būs jāapar, ziemas sējums izpalika. Graudus izmanto saimniecības iekšējai aprītei, bagātinot lopu ēdienkarti. Ar projekta atbalstu sarūpēts lauku darbiem nepieciešamais tehniskais nodrošinājums – prese, plaujmašīna, piekabe, frontālais iekrāvējs, ruļļu pārvadājama inventārs. Skaidrīte smeļ, ka viņas prieks ir *piena banka* sētvidū. Tā atkal veras vaļā ar sparū, jo piena devējām atskrējuši mazie teliņi. Visas telītes! Skaidrītes bagātība ir brūnās Latvijas govīs, ļoti ražīgas un pacietīgas. Produkciju pārdod "Preiļu siera" ražotnei, un ik mēnesi ienāk zināma summa. Taču šopavasar kūti sprīņo arī viena melna telīte ar baltām kājām. Saimniece to sauc par mīlestības teliņu un atceras, ka Jāņu vakarā, kad visām govīm zaļu vainagi bijuši galvā, viena pamanijusies nokļūt pie kaimiņu saimniekbuļļa. Tagad ir labs rezultāts. Skaidrīte ikdienā ir kultūras darbiniece, taču nespēj iedomāties lauku sētu bez lopiem. Abas jomas viena otru lieliski papildina - gan naudas, gan produkcijas ziņā. Ir iespēja iekārtot māju, pagalmu, nopērkot labas un modernas lietas, un ir iespēja pasākumos cienāties ar īstu lauku sieru, pīrāgiem un citiem gardumiem. Svētki ir arī tuvāki un tālāki izbraucieni kopā ar dziedātājiem, kad noteikti līdzī jāņem ciemakukulis.

Laukos liela bagātība ir atsaucīgi kaimiņi. Skaidrītei tādas ir Rita un Rudīte, kurām jau iedots izbraucienā plāns, kad kaimiņienēm būs jānāk uz "Santām" saimniekot. Jāslauc govīs, jāatdzēsē piens un jānogādā piena kannas promvešanai. Vasaras sezonā šādu darbdienā kaimiņienēm būs ļoti daudz, bet viņas ir ar mieru.

Skaidrītes māja pārsteidz ar puķu daudzumu un košumu. To viņai daudz visās istabās, bet uz palodzēm vesels zaļumu klāsts! Tikpat kā maza dārzniecība, kur kastītēs aug sīpolloki, dilles, pētersīļi, arī dažnedažādu puķu sējumi, ko vēlāk izstādīs ārā puķu dobju košumam. Visvairāk tomātu dēstu, kas pastiepušies vismaz divu desmitu centimetru garumā un drīz vien pārceļos uz plēves mājām. Saimniece rēķina, ka ik pavasari izstāda ne mazāk kā 60 tomātu stādus. Bet labā sezonā tomāti izaug arī ārā, sastādīti vagās.

Lauku sētas saimniece. Pavasaris šopavasar smags. Tā to raksturo Skaidrīte, jo zeme smaga, pārmitra. Vēl jāpagaida, līdz varēs kārtīgi aprušināt zemeņu vagas. Taču saimniece centusies ievērot tradīciju Jurģos iestādīt kaut pāris nelielas vadziņas kartupeļu, lai uz Jāņiem galdā celtu jaunus tūpeņus. Ja laiks būs vēss, kartupeļus sasegs ar agrotīklu, bet vēl labāk būtu – ar pabiezu salmu segumu. Skaidrītes prieks un lepnums ir viņas trīs bērni ar otrajām pusītēm un pieci mazbērni. Kad viņi atbrauc, neviens nesēž istabā, bet prasa mammai darbu un iet laukā. Vēl palikusi malkas sakraušana zem jumta, tad sāksies dārza stādīšana, puķu dobju uzpošana, un tā līdz vēlam rudenim.

Foto - M.Sprudzāne

Foto - M.Sprudzāne

Gurķus drīz ēdīs. Gan gurķus, gan mazos ķiršu tomātiņus Skaidrīte iemanijusies izaudzēt podiņos uz loga. Gurķus viņa parasti sēj savā vārdadienā – 28 februārī, un maija sākumā jau var plūkt augļus.

Foto - M.Sprudzāne

Būs puķu lērums. Siltumnīcā zaļo ēdamlietas, un savu kārtu izstādīšanai gaida arī puķes. Būs asteres, dālijas, gladiolas, bet ar īpašu sajūsmu Skaidrīte gaida zilo rudzupuķu ziedēšanas laiku. Tās viņai ļoti patīk.

Foto - M.Sprudzāne

Foto - M.Sprudzāne

Latvijas brūnās. Skaidrītes sētā ir tikai Latvijas brūnās govīs, kas drīz ies ganos. Mierīgas, paklausīgas un pacietīgas. Tās neaprauj pienu, ja saimniece pamaina arī slaukšanas režīmu. Mazās telītes nolemts turēt ataudzēšanai, bet divas arī pārdos.

Darba daudz. Pat paši mazākie, noklausījušies no lielajiem, ka lauku sētā vienmēr darba daudz, saka, ka jāiet ārā un jāstrādā. Ne velti mazbērniem Skaidrīte sarūpējusi jaunus groziņus. Drīz stādīs arī tūjas.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Meklējam atbildi

Vai tualete domāta aplūkošanai?

Ne viens vien lasītājs izteicis izbrīnu, kādēļ jaunuzceltā sabiedriskā tualete, kas atrodas pie bērnu laukumā līdzās Balvu skvēram, strādā tikai no 9 rītā līdz 6 vakarā. "Kādēļ tāds absurds darba laiks? Vai tualete ir uzcelta, lai uz to skatītos kā uz pieminekli? Lai, nedod Dievs, kāds to nesabojā? Paskatīties, kas notiek aiz šīs tualetes - vakara stundās tai visapkārt ir noķēzīts, jo cilvēki tur netiek iekšā. Kurā pilsētā vēl tāds absurds ir redzēts?" jautāja kāda sašutusi sieviete.

Sazinoties ar Balvu novada domes priekšsēdētāja vietnieci ANITU PETROVU 25.aprīlī, saņēmām atbildi: "Pēc iedzīvotāju jautājuma saņemšanas aktualizējām šo tēmu, jo saprotam, ka sabiedriskā tualete kalpo iedzīvotāju vajadzībām un ar tādu mērķi arī ir uzstādīta. Šodien izrunājām to ar domes priekšsēdētāju un izpilddirektori, piesaistot arī "San - Tex" speciālistus. Šobrīd risinām finansiālos jautājumus, lai izlemtu, kā atrisināt problēmu tā, lai iedzīvotāji ir apmierināti." A.Petrova puda sapratni, ka, tuvojoties vasarai, cilvēki daudz vairāk laika pavada ārpus mājas, tādēļ tualetes darba laiks jāpagarina. Tomēr uz jautājumu - vai tualete naktī tomēr būs slēgta, domes priekšsēdētāja vietniece atbildēja apstiprinoši.

Sazinoties ar A. Petrovu 2.maijā, uzzinājām, ka, sākot ar 3.maiju, tualete būs atvērta no pulksten 7 rītā līdz pulksten 11 vakarā.

Ko darīt, ja savajagas pēc sešiem? Daudzi pilsētnieki izteikuši neapmierinātību, ka jauno pilsētas labiercību būvniecībai iztērēts tik daudz naudas, bet tās iespējams apmeklēt tikai stundās, kad nokārtot dabiskās vajadzības iespējams arī citur. Turpretim vēlā vakarā vai agri no rīta jānokārtojas brīvā dabā, ko daudzi arī dara. Jo nav jau variantu!

Viņa solīja, ka pašvaldība vistuvākajā laikā lems par papildus zaļās tualetes uzstādīšanu autoostas teritorijā, jo cilvēkiem, kuri brauc no tālienes, tā ir nepieciešama.

Domes priekšsēdētāja vietniece solīja,

ka nedēļas laikā jautājums par tualetēm būs izlemts un iedzīvotāji informēti par izmaiņām. "Paldies cilvēkiem, ka viņi norāda uz nepilnībām, kas viņiem traucē labi un komfortabli justies mūsu pilsētā," piebilda A.Petrova.

Foto - I.Tušinska

Informē ugunsdzēsēji

Aktivizējušies kūlas dedzinātāji

Aprīļa otrajā pusē mūspuses novados notikuši vairāki kūlas ugunsgrēki.

20.aprīlī dega kūla 10 000 m² platībā Balvu novada Kubulu pagasta Nikolajevā. 23.aprīlī ugunsdzēsēji dzēsa kūlu 30 000 m² platībā Viļakas novada Vecumu pagasta Borisovā. 29.aprīlī ugunsdzēsēji devās uz Balvu novada Tilžas pagasta Kāpesilu, kur sausā zāle dega 20 000 m² platībā, kā arī uz Viļakas novada Susāju pagastu, kur dzēsa kūlu 7 000 m² platībā. 30.aprīlī 40 000 m² platībā kūla dega Rugāju novada Lazdukalna pagasta Benislavā, bet Balvos Stacijas ielā šajā dienā nodega zaru kaudze, kā arī kūla 200 m² platībā un aizdegās elektrības staba balsts. Visos gadījumos aizdegšanās iemesls bija neuzmanīga rīcība ar uguni.

Savukārt 1.maijā, saņēmuši ziņu, ka Balvu novada Tilžas pagastā deg kūla, ugunsdzēsēji ierodoties konstatēja, ka tur notiek kontrolēta ugunsкура kurināšana.

19.aprīlī VUGD glābēji saņēma izsaukumu no Baltinavas, ka Tilžas ielā kāds stārķis ir sapinies elektrības vados. Ierodoties notikuma vietā, glābēji konstatēja, ka stārķis ticis brīvībā paša spēkiem. 28. maijā Baltinavas novada Odumovas ciemā glābēji devās palīgā izvilkt dubļos iestigušu govi.

Uzmanību!

Būs dzirdami šāvieni

No 5. līdz 13.jūnijam Latvijas Nacionālās aizsardzības kadeti tiek organizēts taktiskais marš ar ekipējumu un ieročiem pa apvidu Balvu novada (skars Viksnas, Kubulu un Balvu pagastus) teritorijā. Kopējais karavīru skaits - līdz 60 personām. Tikš veikta šaušana ar salūtmuniciju, kas apkārtējai videi nav bīstama, rada tikai troksni un dūmus, tiks pielietotas dūmu sveces un rakti ierakumi, apkārtējai videi kaitējums netiks nodarīts, tiks respektēts privātpašums, kā arī nodarbību vietas tiks sakārtotas un novāktas.

Jaunsardzes salidojums

Nostiprina iemaņas un iegūst jaunus draugus

13. aprīlī Bērzpils vidusskolā notika Rugāju un Balvu novadu jaunsargu salidojums, kurā piedalījās 70 jaunsargi.

Pasākums sākās ar svinīgo atklāšanas ceremoniju, kuras laikā organizācijas rindās uzņēma jaunsargu kandidātus no Bērzpils vidusskolas, Rugāju novada vidusskolas un Eglaines pamatskolas. Pēc svinīgā solījuma nodošanas salidojuma dalībnieki piedalījās erudīcijas spēlē "Mans novads". Sadalījušies komandās, viņi atbildēja uz jautājumiem par Jaunsardzi, novadu izveidošanu un to vēsturi, kā arī veica dažāda veida atjautības un zināšanu pārbaudes uzdevumus.

Turpinājumā salidojuma dalībnieki aktīvi iesaistījās orientēšanās sacensībās, pēc fotogrāfijām meklējot kontrolpunktus Bērzpils centrā. Katrā no punktiem viņi veica dažādus uzdevumus, piemēram, kopā dziedāja, izdarīja noteiktu skaitu pietupienus vai atspiedienu un citus. Pēc orientēšanās norisinājās individuālās sportiskās aktivitātes, kurās skolēni jauca mācību AK4 ieroci, skrēja atspoles skrējieni pārbaudot, kurš var vistālāk aizmest badmintona volānu, precīzāk trāpīt mērķi ar šautriņu, kā arī spēkojās florbola bumbas metienos.

Turpinājumā katras mācību iestādes jaunsargi prezentēja mājās sagatavotos priekšnesumus, bet vēlāk parunājās ar kolēģiem no citām skolām un izdejojās atpūtas vakarā. "Prieks, ka jaunieši ne tikai ieguva zināšanas un labi pavadīja brīvo laiku, bet arī atrada sev jaunus draugus," pēc salidojuma gandarījumu puda jaunsargu instruktors Jānis Rakstiņš.

Salidojuma noslēguma pasākumā izveicīgākās un erudītākās komandas, kā arī individuālo disciplīnu uzvarētāji saņēma balvas.

Jūt ciešāku saikni ar dzimteni

Rugāju novada vidusskolas 10.klases audzēkne ARNITA GARĀ, kura Jaunsardzē darbojas jau vairākus gadus, sākotnēji tajā iesaistījās, jo nākotnē plānoja kļūt par robežsargu: "Iestājos, jo tas bija kaut kas jauns, kas tāds, kas šķita saistošs un interesants. Turklāt tobrīd man bija nākotnes plāni militārajā jomā." Arnitas interesi par Jaunsardzi rosinājusi arī pretimnākošā instruktore Lita Meistere, un meitene viņai ir pateicīga par to.

Arnita ir pārliecināta, ka darbošanās šajā jauniešu organizācijā dod ievērojamu labumu ne tikai zēniem, bet arī daiļā dzimuma pārstāvē: "Piedalīšanās Jaunsardzē meitenēm ļauj iegūt labāku fizisko sagatavotību, kas tiešām palīdz daudzās dzīves situācijās. Otrkārt, Jaunsardzē norūda raksturu - jaunsargi ir disciplinēti, gudri, prot izvērtēt prioritātes, kā arī izprast pareizas dzīves vērtības. Treškārt, apziņa, ka es esmu jaunsargs, liek man justies savā ziņā pārākai par citiem. Jūtos pašpārliecinātāka un drošāka par darbībām, ko daru. Vēl ir arī prioritātes un iespējas, ko piešķir jaunsargiem. Turklāt jūtu vēl ciešāku saikni ar dzimteni - Latviju, esmu kļuvusi patriotiskāka."

Jauniete neslēpj, ka sākumā darboties Jaunsardzē bija fiziski grūti, bet ar laiku pierodot radās sajūta, ka varētu paveikt vēl vairāk. "Ja tiešām interesē militārā izaugsme, visus šķēršļus var pārvarēt ar grūtu un smagu darbu," uzskata skolniece.

Gadu gaitā Arnita piedalījies daudzos Jaunsardzes salidojumos un nometnēs un atzīst, ka katram pasākumam piemīt īpaša *odziņa*. Bērzpili rīkotajā jaunsargu sadraudzībā viņai visvairāk patika orientēšanās ar uzdevumiem, kā arī fotoorientēšanās un viktorīna: "Tā nemaz nebija viegla, jo nācās padomāt, bet bija interesanti. Visgrūtākie izrādījās jautājumi par vēsturi. Taču uzzinājām daudz ko jaunu," par zināšanu pārbaudi Bērzpili stāsta jauniete.

Arnita atklāj - lai gan šobrīd pārdomājusi pēc vidusskolas stāties Rēzeknes Robežsardzes koledžā, domas par turpmākās karjeras izvēli joprojām var mainīties: "Iespējams, vēl daudzus reizes pārdomāšu, ko vēlos darīt pēc vidusskolas."

Lielisks brīvā laika pavadīšanas veids

Stacijas pamatskolas 9.klases audzēkne VANDA KONOVALĒ Jaunsardzē darbojas jau ceturto gadu. "Sākumā skolā ieraudzīju reklāmu par jaunsargu kustību. Tā kā vēlējos izmēģināt ko jaunu, izlēmu pieteikties," stāsta meitene. Vanda apgalvo, ka nenožēlo šo lēmumu, jo tā ir lieliska iespēja iemācīties kaut ko jaunu un iegūt draugus. Tāpat kā Arnita, Vanda uzskata, ka Jaunsardzē interesanti darboties ne tikai zēniem: "Tas nav sevišķi grūti. Jābūt tikai pacietībai un vēlmei kaut ko darīt, tad arī visu pārējo var panākt." Piedaloties

Foto - no personīgā arhīva

Papildina organizācijas rindas. Salidojums sākās ar svinīgu jaunsargu kandidātu uzņemšanu un zvēresta nolasišanu.

Bērzpils salidojumā, Vandu visvairāk aizrāva dažādie sportiskie uzdevumi, piemēram, šautriņu mešana un basketbola soda metieni. "Protams, patika arī pasākuma noslēgums ar balli," piebilst meitene. Vērtīga izrādījās arī viktorīna, kas ļāva iegūt jaunas zināšanas un atsvaidzināt esošās: "Uzzināju daudzus faktus par Balvu novada pagastiem, nostiprināju arī zināšanas par valsti un Jaunsardzes vēsturi."

Pasākuma laikā Vanda ne tikai satika vairākus iepriekšējos Jaunsardzes salidojumos vai nometnēs iegūtos draugus, bet arī izveidoja jaunas paziņas. "Noteikti aicinā arī citus jauniešus piedalīties Jaunsardzē, jo tas ir lielisks brīvā laika pavadīšanas veids, iespēja apgūt jaunas iemaņas, sadraudzēties ar citiem, kā arī nostiprināt vai uzlabot fizisko sagatavotību. Tas ir liels pluss, ja nākotnē vēlaties saistīt ar militāro jomu!" uzskata Stacijas pamatskolas audzēkne.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

